Marko Vovtjok

To fortællinger

Marko Vovtjok

(Marija Oleksandrivna Markovytj)

To fortællinger

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Marko Vovtjok: *To fortællinger* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Marko Vovtjok: *To fortællinger* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Maksim Grimatsch

1

Det, jeg nu vil fortælle om, tilhører ikke vore dage, men den gamle tid, da riget i Moskva endnu droges med Polen om Lillerusland og kun rådede over Ukraine til Dnjeprs venstre bred. Også dengang var der toldsteder og accisebomme til, men rigtignok ikke så mange eller så tætte som nutildags. I hine tider passede man ikke ret nøje på folk. Op ad Dnjepr blev der ført alskens gode ting fra landene på den anden side havet, både silke, fløjl og brokade, duftende safran og mange andre varer, der blev til guld og sølv på kistebunden.

Overfor landsbyen Tscherkas på en bakke over Dnjepr lå en avlsgård, hvis ejermand var kosakken Maksim Grimatsch. Han forstod sig så godt på handelsforretninger, at han kunne gå i kaftaner af silke og atlask og i støvler af safian. Og dertil var han en fornøjelig kammerat med tykke kinder, sorte øjne og sorte knebelsbarter, og altid glad og tilfreds, rigtig en gut fra først til sidst. Når han om søndagen gik ud, stimlede folk ordentligt sammen om ham. Han var hjerteligt afholdt af alle.

Så siger, til eksempel, en mand i klyngen til ham: "Nå, broder Maksim, du er da en hel fornem herre!" –

"Ja, det er jeg rigtignok! Og I, godtfolk, skulle se at blive det samme! Vi fornemme herrer fører et liv, der er noget værd, og for fremtiden skal jeg ikke udsætte mig for jeres skyld, det kan I

stole på. Herefterdags vil jeg kun spise og drikke og pynte mig, således som det anstår sig for mig og andre fine folk."

Men den mand var han, der, hvis nogen i vor by kom i fortræd på en eller anden måde, ikke sparede sit liv og lemmer for at få hjulpet ham. Prøvede en mand fra en anden egn på at gøre ondt mod nogen af vore, da kom han ikke godt fra det. Straks havde han Maksim over sig ligesom en snestorm og blev fuldstændig stillet på hovedet. Engang fandt en herremandssøn på at ville tage en kosaks jordlod og brændte derfor hans hus, spredte asken ad og jog manden selv over på den anden side af Dnjepr. Men om den herremandssøn levede endnu, så ville han dog mindes, hvor udmærket Maksim Grimatsch kunne ramme med en pisk.

Maksim var enkemand og havde to døtre. Den ene af dem – Katja hed hun – var allerede en voksen pige og både smuk og statelig, ganske som en rigtig dronning. Den anden, Tatjana, var endnu kun et barn og lille. Hun løb omkring ude i gården, eller også sad hun inde med hovedet ud af vinduet og kiggede omkring til alle sider, ligesom en svale. Begge to levede de hjemme hos faderen i fred og i glæde.

Sommetider hændte det sig, at omtrent ved midnat kom nogle både roende opad Dnjepr og lagde ind til bredden under et gammelt piletræ. Maksim lukkede folkene ind i storstuen og tog imod det, de skulle bringe ham. Jeg husker ikke mere hvad den mand hed, der sendte ham alle disse gode ting. Han gemte sig i en hule over bredden af Dnjepr, og ingen hørte eller vidste noget om ham med undtagelse af en halv snes pålidelige kosakker.

2

Oftere end nogen anden kom op med bådene en ung kosak ved navn Semion. Det var en køn og flink svend, smidig som en vånd og rask som en falk, og vor storagtige Katja fik ham inderligt kær.

Der bejlede til hende rige folk af god familie, først en, så en til og så endnu en tredje, men alle fik de samme svar: "Tak, jeg tror dog ikke."

"Hør nu engang, lille datter," siger Maksim, "det er slemt, så du er fornem på det. Det er de bedste folk i byen, der frier til dig, og kønne, unge knøse er de allesammen. Hvorfor tager du ikke en af dem?"

"For mig må de gerne være både kønne og unge, når jeg ikke har tanker til nogen af dem."

"Men til hvem har du da tanker? Hør nu, lille pige, tvinge dig vil jeg ikke, men en roerkarl får du ikke lov til at tage, om han så kunne hente månen ned fra himlen. Du får ikke lov til det, lille pige! Og som jeg siger det, sådan bliver det. Mit ord er din faders ord, og det står fast; det ved du også nok."

"Ja, det ved jeg nok, fader. – Men hvordan skulle da den være, som fader kunne ønske sig til svigersøn?"

"En fri kosak, min datter, en, der var sin egen herre og ikke var nødt til at hilse først på nogen. Sådan en mand skulle det være!"

"Men hvis *han* nu også kunne blive sin egen herre?"

"Ja, så for mig gerne!"

"Så vil jeg vente!"

"Vent, kæledægge, vent du kun, det har jeg ikke noget imod. Og du kan også godt fortælle mig lidt om ham, så tit du vil."

"Hvorfor fortælle om ham, lille fader? Lad ham kun først blive sin egen mand, så skal fader nok få alting at vide."

"Jaja da, mit eget barn, det er godt. Lad det så kun blive, som du vil have det."

Alt dette fik Semion snart at vide og sagde blot: "Hvad skal vi gøre ved det, Katja, lille kæreste; vi må vente! Det er. Nu det tredje år, at jeg er i tjenesten, og det er også det sidste. Hjælper lykken til, så gøre vi til efteråret en god fangst, og atamanen foruretter mig ikke; han er en redelig mand. Så siger jeg ham tak for den tid, jeg har været hos ham og leder mig en smuk, lille boelsgård ud. Og så kommer jeg og hilser på din fader! Vent på mig så længe, min kærlighed!"

Så ventede vore unge folk. Semion roer ikke, han flyver op og ned ad Dnjepr, og de blå bølger farer til side for hans båd.

Kosakkerne gør sig rede til udfart, og Semion tillige med dem. De skal bort og vinde bytte.

"Min ørn, min kosak!" siger Katja og bøjer sig ind til ham, "hvornår kommer du tilbage? Kommer du snart?"

"Ja, min allerbedste veninde, jeg kommer snart! Når den første hvide blomst springer ud på kirsebærtræet i din have, og når den grå gøg begynder at kukke, så kommer jeg sejlende hjem til dig, og så er jeg ikke mere en lejet roerkarl, men din egen fri kosak, Katja!"

Flokken tog afsted ved efterårstid og lovede at komme hjem med våren.

3

Inde i storstuen sidder Katja og syer smukke ærmer og halslinninger ud med rød silke, og hele tiden ser hun ud af vinduet, om snebygerne endnu fejer afsted og hvirvler rundt, eller om det ikke snart begynder at tø og blive lidt varmere.

Isen brast i stykker og drev ud. Dnjepr bruser og sortner, syder og skummer op over bredderne. Piletræet får store knopper, og siv og rør skyder frem. Glad går Katja omkring og ser på det alt sammen.

Så begyndte kirsebærtræet at blomstre, og den grå gøg gav sig til at kukke! Der blev smukt nede i haven. Ud over gærdet breder sig stenbrækplanten med sine buttede blade og små fine rødligthvide blomster. De blanke tulipaner skinner, de blå klokkeblomster åbner sig, og konvallerne folder deres brede, friskgrønne blade ud. Nu blomstrer også valmuerne, både den hvide, den rødblå og den purpurfarvede, og hvor runde og fulde er de ikke! Ude på marken vikler snerlen de høje, stive græsstrå sammen og snurrer sig op ad dem for at løfte sine hængende tragtformede blomster i vejret, men på sin korte stilk helt nede ved jorden sidder den lille, røde arve og ser frejdigt lige op imod solen.

Mellem alle disse blomster gik Katja omkring, men hun så kun lidet på dem nu; hun kunne ikke få sine øjne bort fra den blå Dnjepr. Så snart som månen kom op og strøede gnister hen over det mørke, urolige vand, stod hun allerede inde under det gamle piletræ ved bredden. Skarpt og gennemtrængende ser hun ned ad floden og passer på, om der ikke skulle komme

frem derude en lang, let båd, og om der ikke skulle sidde ved roret en smuk, velkendt kosak.

Der gik en uge, og der gik to. Så sad hun engang under piletræet, mens natten var stjerneklar og ganske stille; kun Ukraines nattergale fløjtede hist og her til hinanden, og Dnjepr skvulpede og susede sagte. Pludselig så hun nede på floden noget ligesom en lille rund, sort skål. Det kommer nærmere, det er en båd, og den flyver afsted ligesom på vinger. Katja strækker begge sine arme ud imod den. Hvem er den kosak, der sidder og styrer? Det er ikke Semion. Se, nu holder han ind til bredden; han støtter sig på rorpinden og fløjter, først en gang, så en gang til. Hendes fader kom ud af huset; Katja trak sig om bagved piletræet.

Den gamle Grimatsch går ned til båden. "Hvad nyt?" siger han.

"Dårligt nyt, Pan [Note 1)] Maksim," svarer kosakken, "dårligt!"

"Men hvad er der da sket?"

"I forgårs nat før den stærke torden så vi, at der brændte et birketræ oppe på en af bankerne længere nede (og kosakkerne plejer, når de vil melde, at de kommer hjem, at stikke ild på en birk eller et andet træ oppe over floden). Vi kendte godt nok det tegn og roede derfor i går ud for at møde dem. Men da vi kom derned, fandt vi ikke et eneste menneske; kun stumper af bådene drev om på Dnjepr."

"Hvad siger du? Har det været sådant et uvejr dernede?"

"Der er ingen af os, som mindes at have set noget lignende, sådan en storm som det var. Længere sydpå var hele ege revet op med rode, og langs bredden ligger sivene som mejede af

med en le. Dnjepr hvirvlede sand og grus op lige nede fra bunden, så det på én gang rystede i alle bakkerne langs floden."

"Og man har slet ikke hørt noget om dem?"

"Nej, Pan Maksim, ikke det mindste, men vi har selv talt om det, og atamanen tror da ligesom vi, at alle kammeraterne, der var ude på Dnjepr, har sunket for meget vand."

"Ja, brorlil! Det var flinke gutter, raske kosakker var de; det skal siges om dem! – Nå, ja, lad os så gå indenfor."

"Se, fader, se – nu er min fæstemand sin egen herre! Nu har vi ventet godt på, at han skulle blive en fri kosak!"

Den gamle så sig om. Der stod Katja med ansigtet mod månelyset, bleg som en dødning.

"Stakkels barn, Vorherre være med dig," sagde faderen og tog hendes kolde hånd.

Hun så ham ind i øjnene, trak hånden til sig og gik bort uden at sige noget.

4

Maksim lod kosakkerne gå ind i storstuen og beværtede dem. I dagbrækningen fulgte han dem ned til båden og gik så tilbage for at tale med sin datter.

Hun sad ude i haven og bandt på en krans af røde og hvide valmuer. Solen kom mere og mere frem bagved bakkerne.

"Katja, mit barn," sagde den gamle og satte sig ned ved siden af hende. "Vorherre har sendt dig en tung sorg til hjertet. Løft nu hovedet, min datter, og se på din gamle fader."

Hun løftede hovedet og så på ham.

Sådan havde hun skæmmet sig i de få timer, at det ligesom tog ham ind om hjertet. "Herregud, barn," sagde han, "hvor du er blevet gammel!"

"Nej, fader, jeg er jo ganske ung endnu."

Og så gav hun sig atter i færd med kransen.

O hvor talte han dog til hende og trøstede hende, men hun blev ved at binde på kransen og svarede ikke.

Så gik den gamle ind og kaldte på den yngste datter: "Tatjenka, gå ned i haven, pipfugl, og tal godt for din søster; hun er meget bedrøvet."

"Er hun bedrøvet? Hvorfor?"

Hun løb ned i haven. "Katja, søster Katjenka, hvorfor er du bedrøvet? Nu er det jo sommer; vi skal danse hver aften!" Og hun slyngede sine små, spinkle arme om hendes hals.

Katja klappede hende: "Lille søster, dit lille, ufornuftige liv!"

"Det er en dejlig krans, du der har; den er rigtignok smuk! Hvornår skal du have den på?"

"I aften skal jeg have den på."

Katja hængte kransen op på en gren over vandet og gav sig til at gå omkring i haven sammen med den lille søster, der lystigt lo og kvidrede op.

Faderen kaldte på dem, at de skulle komme ind og spise til middag. Katja gik ind og satte sig til bords, stillede med sine hvide arme maden frem for sin fader og tog også del i samtalen. Men hvordan den gamle end listede sig til hende, og hvordan han end frittede hende ud, om sig selv sagde hun ikke et eneste ord.

Da det blev aften, gik hun hen til faderen og kyssede ham på hånden. Den gamle tog hende om hovedet, gjorde kors over

hende og sagde: "Stakkels, ulykkelige barn! Gudsmoder se i nåde til dig!"

Den lille søster omfavnede hun, da hun sagde godnat til hende.

Så gik hun igen ned i haven, og hvor smukt havde hun ikke pyntet sig! En fin, hvid ærmeskjorte havde hun taget på, et livstykke af silke og et bælte, helt overbroderet med sølv. Det blanke, brune hår var lagt i faste fletninger stramt op over hovedet, og sin guldring havde hun stukket på fingeren.

Hun gik hen til floden, tog kransen, hun havde flettet om morgenen, ned fra grenen, og sagde over den, som der står i visen:

> Hold dig frisk og grøn, du min brudekrans.

Og så satte hun kransen på hovedet.

Det gamle piletræ hældede sig ud fra bredden og dyppede sine kviste i vandet. Katja satte sig ned ved den hule trærod og støttede hånd under kind. Tanke efter tanke kom og tog hende, og ind på hende skinnede månen, som hun sad der under den tætbladede pil, fin og stille med valmuekransen om sit hoved.

Månelyset gnistrede hen over vandet. "Nu er månen oppe," sagde hun. Men i fordums dage, da hun havde sin kæreste, behøvede månen kun at stå op, og straks kom han roende hen til hende. Hun trådte op på en stor, fremadliggende gren, balancerede ud på den som på en vippe, så sig om til alle sider og kastede sig ud i det dybe vand.

5

Tidligt den næste morgen lød der gennem gården urolige trin og stemmer. Tatjana græder, den gamle Grimatsch løber omkring, barhovedet, aldeles fortvivlet, ligesom fra sine sanser og siger: "Hvor er Katja henne? Hvor er mit barn?"

De styrtede ned til floden. Der lå kun kransen inde i et lille huk ved bredden og drejede sig langsomt rundt i vandet.

Den gamle Grimatsch lukkede sig inde. I fem år kom han næsten ikke udenfor sit hus. Han glemte sin ataman, og han glemte sin handel; han opgav alt. Og hans hår fik skær som den grå dues fjedre. Gud lod ham opleve at se den yngste datter stå brud. Hun var vokset op og blevet høj, smækker og mildøjet. Det var hæderlige folk, der friede til hende, en ung kosakbefalingsmand med et smukt og godt ansigt. Og der blev holdt et stadseligt bryllup. Fra brudens hjem og lige hen til kirken var der bredt rødt klæde, og alle gæsterne drak af sølvbægere. Og det strømmede ind med gæster. Både inde i huset og ude i gården, henne ved porten og langt op ad vejen var der stoppende fuldt. De holdt gilde en hel uge til ende.

Efter brylluppet velsignede faderen de unge folk og fulgte dem til deres nye hjem. Trist og forladt følte gamle Maksim sig nu i sit ensomme hus. Han tænkte på sin ældste datter, og ikke sjældent løb en tåre ham over kinden ned i det grånende skæg, når han om aftenen så ud over Dnjepr, hvor strømhvirvlerne glimtede i måneskinnet og gled ind i skyggen under det gamle piletræ.

Grizjko

1

Dengang vor fader døde fra os – gid jorden må ligge let på hans kiste – fik vi i arv efter ham ni par smukke, udmærkede trækstude. Vi var tre brødre, og jeg den yngste; jeg var på den tid kun femten år gammel. Den mellemste broder giftede sig og hørte op med at køre omkring på kvæghandelens vegne. Moder bad ham også meget om det og sagde til ham: "Hold nu op med at trække om fra det ene sted til det andet! Jeg føler mig så ene her i verden; bliv du i det mindste hos mig!" Det var også det bedste for ham, han var næsten aldrig rigtig rask.

Så tog jeg da fat på kvæghandelen sammen med min ældste broder. Grizjko var en høj, smuk karl med et smalt, mørkladent ansigt og skarpe, lysebrune øjne – rigtig en ørn. Vi gav os nu til at rejse omkring. – Tiden går, og jeg er ikke ganske ung mere, jeg har en datter, som skal have bryllup til foråret. Men stundom står endnu alt fra den tid så klart frem for mig, at jeg kan fortabe mig i det, ligesom jeg gjorde det i mine drengeår: Rundt om os ligger den vide, grænseløse steppe; hen over den, langt ud i det fjerne, fører den ubanede, utydelige vej. Vore hornede, firbenede kammerater slentrer sindigt afsted ved siden af os; et af hjulene på vognen knirker hele tiden, og månen skinner – –

"Hvad, dreng, tæller du stjerner?" begynder på én gang Grizjko med en stemme, der runger ligesom den store

kirkeklokke. Det giver ordentligt et sæt i én.

Vejen fra vor by ned til Krim går igennem Kumytzi, en stor, smuk kosakby, der ligger på et par høje. Hele to murede kirker er der i den by; en å løber forbi den, husene er alle sammen nye og smukt hvidtede, og ved hvert hus er der en fin have med kirsebær- og blommetræer. Det er en udmærket by.

En af vore slægtninge, en søster til vor moder, var gift med en gårdejer i Kumytzi; til hende tog vi altid ind, når vi kom derigennem. Moster var glad for os; hun satte det bedste frem, hun havde, fortalte en hel mængde og spurgte os rigtigt ud. Vi plejede at blive der natten over, og den næste dag tog vi videre. Sådan var det i førstningen, da gav vi os ikke ret god tid hos moster. Men senere hen begyndte vi at blive der længere. To dage kunne vi være der, sommetider også tre; så ventede min broder på, at en mand, han kendte, skulle komme, så var der en af studene blevet syg, og så fremdeles. Jeg springfyr gjorde mig ingen tanker ved det; jeg styrede omkring med de andre gutter, eller også entrede jeg til vejrs på et plankeværk og sad deroppe ligesom en hane.

2

Engang var vi rejst hjemmefra lige ved løvspringstid og kom på den tredje dag henimod aften ind til Kumytzi. Det begyndte at blive varmt, og henover kirsebærtræerne lå det tykt med blomster.

Inden vi nåede op til mosters gård, gjorde Grizjko holdt og sagde til mig: "Vent her, Ivan, og gå ikke bort fra studene; jeg kommer straks."

"Ja, hvor skal du hen?"

"Jeg skal blot et lille løb ind til en bekendt. Bliv og pas på driften så længe!"

Så gik han – og jeg smuttede efter ham for at se, hvad det kunne være for en bekendt.

Vi skråede over vejen og listede os videre frem til venstre hen til et smukt, nyt hus. Grizjko fløjtede dæmpet, ventede lidt, fløjtede så en gang til og lidt efter en gang endnu. Alt var ganske stille. Inden i mig kriblede det ordentligt af nysgerrighed efter at se, hvad det skulle blive til. Grizjko sneg sig langs med den ene side af havegærdet, bøjede om hjørnet – og der, under et stort kirsebærtræ, der, som det syntes, blomstrede stærkere end de andre, stod en ung pige, så elskelig at se som den, du selv holder allermest af. Hendes hår faldt i to tykke, tunge fletninger helt ned over bæltet og skinnede med metalglans i lyset af månen, der nu kiggede op over trætoppene, næsten som på én gang og ligesom det kun var den, hun havde ventet på.

Grizjko fløjtede igen; den unge pige fo'r sammen som en fugl, der bliver forskrækket. Bask sprang han op over gærdet; hun fløj ham i møde: "Grizjko, er det dig! Er du kommet! O gudskelov for dig!"

"Jeg skal dog høre, hvad de to har at sige til hinanden," tænkte jeg og rykkede nærmere. Men der havde nu én gravet en grøft under gærdet lige netop, hvor jeg skulle stå, og ned i den trillede jeg så lang jeg var med ansigtet ind i nogle brændenælder. Jo, nu skulle jeg rigtignok lytte! Op igen i en fart, og lige afsted tilbage til studene! Grizjko har nok troet, at det var en hare, der sprang op.

Den gang blev vi hele fire dage i Kumytzi. Grizjko ventede stadig på nogle bekendte, han havde sat stævne – og de ville slet ikke komme, de nølehoveder! Så trøstede han sig med hver aften at blive aldeles borte og komme temmelig sent hjem. På mine ture omkring med kammeraterne fik jeg da at vide, hvem det smukke, nye hus tilhørte. Dets ejermand var Daniel Morosov, en stor, svær kosak med tykke knebelsbarter og et sind af krudt. Han havde en eneste datter, som hed Marina.

3

Vi nåede lykkeligt og vel ned til Krim, og på tilbagevejen tog vi selvfølgeligt ind i Kumytzi. Grizjko fik snart talt nok med moster og løb sin vej. Kun kom han den aften forunderligt tidligt tilbage.

Den næste morgen, da vi sad og spiste, sagde moster: "Sig mig engang, Grizjko, kendte du Daniels Marina?"

"Hvorfor?"

"Faderen har giftet hende bort; hun blev tvunget til det, den stakkel! Å, hvor hun stred imod, den arme pige, så længe som hun blot kunne røre sig."

Jeg skottede hen til Grizjko. Han havde vendt hovedet bort og så ud gennem vinduet.

Moster fortsatte: "Så blev hun jo gift til sidst og spærret inde som bag mure og nu er hun falmet og falden af. Men hvad for en pige hun var! Der lå ligesom solskin omkring hende. Engang imellem tittede hun også ind til mig; hun havde stundom noget at spørge om."

"Med hvem blev hun gift?"

"Med Ivan Bondarj henne i Domontov. Han er meget rig!"

Stakkels Grizjko lod hovedet synke, og jeg så ikke, at han løftede det igen på hele vejen hjemad.

4

Moder blev stadigt ved at trænge ind på Grizjko: "Gift dig dog engang, gift dig! Hvorfor gifter du dig ikke?"

"Jeg gifter mig ikke," siger Grizjko, "fordi jeg ikke har fundet nogen, jeg syntes om, og at gifte sig hen i vind og vejr er aldrig godt."

Af og til, når vi om aftenen sad inde sammen, kunne det igen bruse op i moder, så hun begyndte: "Hvad er det dog for en mængde smukke piger, vi har her i byen!" Og så så hun hen til Grizjko. "Sådan en pige som Feodors Katja kunne man gerne rejse lige ind til Kiev for at lede efter, og så fandt man dog ikke magen til hende."

"Nej, det kunne måske være knapt nok," mener også Grizjko.

"Og så er der nu Jakobs Matrena! Nej dog, hvad hun er for en pige, så køn, så køn!"

"Ja, Matrena er meget køn."

"Og Melasia!"

"Ja, også Melasia."

Så kunne det stundom ende med, at moder gav sig til at græde. Men Grizjko blev aldrig i sine dage gift.

Marina gik ikke ret længe hernede på jorden. Af fremmede folk hørte vi, at hun var død. Hendes mand skal ikke have været god. Han blev bekendt for, at hans koner ikke kunne leve; det var nu den tredje, han havde haft.

5

Grizjkos hår blev efterhånden gråblankt som falkens vinger, men han blev uafbrudt ved med at rejse ned til Krim og tilbage igen. Han ville hverken gifte sig eller holde sig hjemme; han var altid på vandring. Lykken føjede ham, og han blev rigere og rigere, men det brød han sig ikke meget om; han rejste mere, fordi han nu engang havde fået smag på det omflakkende liv.

Når han sad inde, var han meget stille og sagde næsten aldrig noget; men kom han blot ud på steppen, da blev han en ganske anden; det var, som om en lysere verden åbnede sig for ham.

Der gik han da foran driften med faste skridt, og med hovedet op og sang de hjemlige viser. Han sang:

> Solen står lavt, aftnen er nær,
> kommer du, kommer du, hjertenskær!

Og hans stemme svang sig ud over steppen.

O, hvor han forstod at synge. Når han begyndte: *Ukraine, farvel!* – ja da var det, som om man for sine øjne så kosakkerne rykke ud og det løb en koldt fra skuldrene helt ned over armene. O, dejligt sang han, dejligt!

Hjemme i vor by lod han lægge nyt tag over kirken og korsene forgylde op. Der var også på mange steder mere end én syg og fattig stakkel, der havde ham meget at takke for.

Moder længtes altid efter, at han skulle komme hjem; han var en god søn imod hende. Meget gammel var hun nu blevet og helt sunket sammen af ælde. Når Grizjko bøjede sig ned over hende, lignede hun en lille, indskrumpet svamp, der står ved roden af et stort træ. Men hun overlevede ham alligevel.

Det er nu tre år, siden han døde; ingen skulle have ventet det, så sund og stærk som han var. På sit sidste sagde han til os om at grave to poser med penge op, som han havde gemt ude i skoven under en gammel eg. Den største af dem skulle moder have, og for pengene i den mindste måtte vi give ham en smuk begravelse.

Det gjorde vi da også, ganske som han havde ønsket sig det. Der blev tuet en stor, rund gravhøj op over ham; af en hel egestamme fik vi dannet et mægtigt kors til, og øverst oppe på højen rejste vi korset. Langt, langt ud over steppen kan man se det.

Om "To fortællinger"

Forfatter: Marko Vovtjok/Марко Вовчок (1833-1907).
Org.titel: *Максим Гримач* (Maksim Grimatsch) og *Чумак* (Tjumak) begge fra forfatterens debutværk *Народні оповідання* (Folkeeventyr, bd. 1), Типографія П.А. Куліша, St. Petersborg 1857. Bogen, der var skrevet og udgivet på ukrainsk, udkom året efter på russisk i oversættelse af Ivan Turgenjev.
Denne udgave baseret på: Marko Wowtschok: *To Fortællinger fra Ukraine*. Oversat af Thor Lange. Nordisk Tidsskrift for almendannende og underholdende Læsning. Gyldendalske Boghandel (F. Hegel), København 1876 (bd. 2).
Oversætter: Thor Lange (1851-1915).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter visitkort-foto af Marko Vovchok (Marija Oleksandrivna Markovytj), ca. 1855.

ISBN 978-87-7979-779-6
1. ebogsudgave

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: **Pan:** ~ Herre. *Overs.anm*.